

Storebror. Justitsministeren ønsker videoovervågning af byens offentlige rum – for eksempel af Rådhuspladsen, siger hun. Men der har politiet allerede et kamera. Politiet kan nemlig allerede overvåge, stort set som de har lyst til.

Politiet kan allerede overvåge som i London

Af Poul Exner

Forrige mandag var justitsminister Lene Espersen begejstret. Hun havde været på en lille sviptur til London for at se på millionbyens massive tv-overvågning og kom hjem med et budskab: Sådan noget må vi også have, sagde hun glad til de udvalgte journalister, der var med på sightseeing i overvågningsland. »Det kunne være på Rådhuspladsen eller andre af den type steder, hvor der permanent er mange, der færdes«, sagde hun til TV 2.

Men havde justitsministeren spurgt hjemme i hovedstaden, kunne Københavns Politi fortælle, at de allerede er gået i gang.

Højt over Rådhuspladsen på tårnet i den privatejede Absalons Gaard, hvor Strøget ender, sidder nemlig et videokamera og peger ned på pladsen. Det er ikke et særlig avanceret kamera, og det bliver heller ikke brugt hele tiden. Men det virker efter hensigten. Med det kan politiet i kommandocentralen på Politigården få overblik over for eksempel demonstrationer og opløb på pladsen.

Kameraet er Københavns Politis første fastmonterede overvågningskamera, og ifølge politikommissær Allan Christensen er det en prøve. Men det er næppe det sidste kamera, politiet sætter op. Det er nemlig allerede sådan, at politiet kan videoovervåge, alt det de vil.

Kronprinsen var på

»Ved kronprinsens bryllup var der en masse kameraer rundt omkring. Det havde vi så gode erfaringer med, at vi har prøvet at sætte et op på Rådhuspladsen, hvor der er en del demonstrationer. Til at begynde med brugte vi Politikens webkamera, men det bliver jo kun opdateret hver 20. sekund, og det

er også for langt væk. Vores kamera giver et bedre billede. Men politiet kan jo videoovervåge, som det har lyst til«, siger Allan Christensen.

Og Justitsministeriet giver ham faktisk ret.

Folketingets Retsudvalg spurgte i slutningen af august justitsministeren: »Kan ministeren bekræfte, at en tv-overvågning som den, der førte til anholdelserne i forbindelse med terrorangrebet i London, også kan foretages i Danmark efter den gældende danske lovgivning?«.

Svaret, der kom i denne uge, er klart: »Der er ikke fastsat lovregler, som generelt regulerer politiets adgang til at anvende tv-overvågning på frit tilgængelige steder. Når det sker med respekt af kravet om saglig forvaltning og proportionalitet mellem mål og midler, vil politiet således kunne foretage tv-overvågning på frit tilgængelige steder«.

Rigspolitiet opfordrer

Og det er ikke kun i København, politiet har opdaget muligheden for at anvende videoovervågning.

I en redegørelse, Rigspolitiet sendte til politikredsene i juni i år, lyder opfordringen, at »politikredsene bør overveje mulighederne for anvendelse af videoovervågning som led i den tryghedsskabende indsats«.

Jakob Scharf, der er chef for politiafdelingen i Rigspolitiet, forklarer, at redegørelsen er et idekatalog over tiltag af kriminalpræventiv art. Tanken er at gøre politikredsene opmærksomme på, at videoovervågning altså også er muligt. Det kan jo være, at ikke alle er klar over, at politiet må gøre det, ingen andre må: overvåge det offentlige rum.

Det har længe være kendt, at politiet har brugt videoovervågning i forbindelse med konkret efterforskningsarbejde. Metoden har været brugt mod blandt andet hashhandelen på Christiania. Men det er nyt, at politiet overvejer

'tryghedsskabende' eller kriminalpræventiv videoovervågning, hvor man filmer gader og pladser, fordi der måske kunne tænkes at ske noget.

Professor i strafferet Gorm Toftegaard Nielsen, Aarhus Universitet, bekræfter Justitsministeriets udlægning af loven, men kritiserer den juridiske definition af indgreb, der kræver lovhemmel.

»Der er ting, som vi borgere klart vil opfatte som et indgreb, men som ifølge lovgivningen og Højesteret ikke er indgreb, der kræver lovhemmel. Ifølge definitionen er et indgreb en strafbar handling, som er rettet mod legeme, frihed, fred, ære eller privat ejendomsret. Og det er tv-overvågning på frit tilgængelige steder altså ikke. Din fred er ikke beskyttet, når du går på offentligt tilgængelige gader«, forklarer Gorm Toftegaard Nielsen.

Bør besluttes politisk

Vicepolitimester i Odder Ib Henricson, der også er lektor i jura ved Aarhus Universitet, støtter Justitsministeriets udlægning af loven, men understreger, at tv-overvågning på frit tilgængelige steder skal være saglig, og at der skal være proportionalitet, et rimeligt forhold mellem mål og midler.

»Hvis det drejer sig om, at nogle børn sjipper i gågaden og er anledning til en lille smule ulempe, vil det jo nok være uproportionalt at sætte videoovervågning i gang. Men hvis man for eksempel har en statistik, der siger, at der på det her strøg er så mange lommetyve eller så mange voldelige overfald, man måske kan opklare, hvis man satte videoovervågning i gang, så vil det være proportionalt«, forklarer Ib Henricson.

Når det gælder videoovervågning med digitalt udstyr spiller endnu en lov en rolle. Det er persondataloven, som administreres af Datatilsynet. Videoovervågning med digitalt udstyr er nemlig en registrering af personlige op-

KAMERA. Højt over Rådhuspladsen sidder et videokamera og peger ned på pladsen. Det virker efter hensigten. Med det kan politiet i kommandocentralen på Politigården få overblik over for eksempel demonstrationer og opløb på pladsen. – Foto: Martin Bubandt Jensen

lysninger. Og persondataloven har sit eget proportionalitetsprincip, som Datatilsynet blandt andet har brugt mod offentlige myndigheder, der ville videoovervåge parkeringspladser. Ifølge Datatilsynet er den slags overvågning i strid med princippet om, at man ikke skal samle flere oplysninger, end man har brug for.

Men når det gælder politiet, gør særlige forhold sig gældende, siger Datatilsynets direktør, Janni Christoffersen, som ikke kan komme det nærmere:

»Vi har endnu ikke haft lejlighed til at vurdere en kriminalpræventiv videoovervågning foretaget af politiet«, siger hun.

Heller ikke professor, dr.jur. Peter Blume, der sidder i Datarådet, der er Datatilsynets politiske ledelse, kan sige, præcis hvor grænsen går for politiets overvågning.

»Hvis man ønskede at overvåge hele København, som man overvåger London, så kan man godt sige, at det rent juridisk måske godt kan lade sig gøre. Men sådan en beslutning bør træffes på politisk niveau. Det er jo ikke uvæsentligt«, siger han.

poul.exner@pol.dk

Overvågning i udvalg

Justitsministeren nedsatte i 2004 et udvalg om tv-overvågning, som skal overveje spørgsmålet om en eventuel udvidelse af privates adgang til tv-overvågning i kriminalpræventivt øjemed. Udvalget skal også overveje samspillet mellem tv-overvågningsloven og persondataloven. Der er endnu ingen dato for, hvornår udvalgsarbejdet skal være afsluttet.

Regeringen har også iværksat en samlet gennemgang af det danske samfunds beredskab og indsats mod terrorhandlinger. Gennemgangen foretages af en arbejdsgruppe under regeringens sikkerhedsudvalg, som også skal overveje spørgsmålet om, hvorvidt der er behov for udvidet offentlig videoovervågning. Arbejdsgruppen skal afgive en rapport til regeringen inden 1. november.

Politiet er uden for loven

Politiets overvågningen er ikke omfattet af Retsplejeloven, når det foregår på frit tilgængeligt område. Lov om forbud mod tv-overvågning gælder kun private, og her er politiet specifikt fritaget for lovens krav til andre offentlige myndigheder om at skilte med overvågningen. I politiloven, hvor der står, at politiet kun må foretage indgreb over for borgerne, hvis der er hjemmel i politiloven eller anden lovgivning, er svaret, at tv- og videoovervågning ikke kan betegnes som et indgreb i lovens forstand. Intet sted i loven står der altså, at politiet må foretage videoovervågning, men der er heller intet, der hindrer det. Politiets videoovervågning kræver ikke lovhemmel.